

سرآغاز گفتار نام خداست

که رحمت گر و مهربان، خلق راست

استناد علی اکبر دهنخدا

دبستان هیات امنایی آرمینه مصلی نژاد

ما دانش‌آموزان دبستان آرمینه مصطفی‌نژاد هستیم و کلاس ما به نام استاد "دهخدا" مزین شده است.

در گوشه‌ای از ویتترین کنار در کلاس مان سردیس نویسنده بلندآوازه "استاد دهخدا" همراه با زندگی‌نامه و نمادهایی که یادآور اندیشه‌های ناب اوست، قرار دارد.

این نماد همچون راهنمایی است که هر روز ما را به سوی دانایی و آگاهی رهنمون می‌سازد و در دل کلاس‌مان، فرهنگ و حکمت ایرانی را زنده نگه می‌دارد.

بیایید همراه با هم به دنیای پر بار "استاد دهخدا" سفر کنیم و از حکمت‌ها و آموزه‌های این شخصیت بزرگ بهره‌مند شویم.

علی اکبر دهخدا ادیب، لغت‌شناس، سیاستمدار و شاعر سرشناس ایرانی بود.

او مؤلف و بنیان‌گذار لغت‌نامه بی دهخدا است. دهخدا از مهم‌ترین چهره‌های فرهنگ و ادب فارسی معاصر می باشد. او را پدر واژه‌نامه بی معاصر ایران می‌دانند.

فصل اول

کودکی و جوانی

علی اکبر دهخدا در سال ۱۲۵۷ ه.ش. در تهران به دنیا آمد و نزد استادانی نظیر مرحوم حاج شیخ هادی مجتهد نجم آبادی و شیخ غلامحسین بروجردی به کسب علم پرداخت و علوم قدیمه را نزد این دو استاد به مدت ۱۰ سال آموخت.

در سال ۱۲۷۸ ه.ش. دهخدا در مدرسه ی سیاسی به تحصیل پرداخت و در کنار علم هایی که در آنجا می آموخت به یادگیری زبان فرانسه، حقوق، حقوق بین الملل، جنگ و دیپلماسی، حقوق بین الملل خصوصی، تاریخ و اقتصاد پرداخت. همچنین او در علم ادبیات هم بسیار توانمند بود به طوری که بعضی اوقات معلم فارسی او تدریس ادبیات را به او می سپرد.

پس از فارغ التحصیلی از مدرسه ی سیاسی، در وزارت خارجه استخدام شد و عهده دار ماموریت های سیاسی در خارج گردید.

پس از چندی علی اکبر دهخدا همراه با معاون الدوله غفاری به اروپا سفر کرد و در آنجا دانش خود را در زبان فرانسه تکمیل نمود و سپس به ایران بازگشت.

فصل دوم

تبعید دهخدا

دهخدا در فاصله ی ورود به تهران تا آغاز جنگ جهانی اول در کنار نمایندگی، به تحریر مقالات سیاسی و انتقادی مشغول بود. اما با آغاز جنگ جهانی، مجلس نزدیک به سه سال تعطیل شد و به علت ضعف دولت، اشغالگران روسی و انگلیسی از هر سو وارد ایران شدند، به همین خاطر دهخدا به یکی از روستاهای چهارمحال و بختیاری ایران رفت.

بعد از این که مظفرالدین شاه درگذشت، محمد علی شاه به سلطنت رسید. او با مشروطیت و آزادی خواهان مخالف بود و مجلس را به توپ بست. در این بین آزادی خواهان که دهخدا هم جز آن ها بود، دستگیر و به پاریس تبعید شدند. پس از تبعید محمد علی میرزا، دهخدا بار دیگر به ایران آمد و نماینده مجلس شورای ملی گردید.

فصل سوم

لغت نامه ی دهخدا

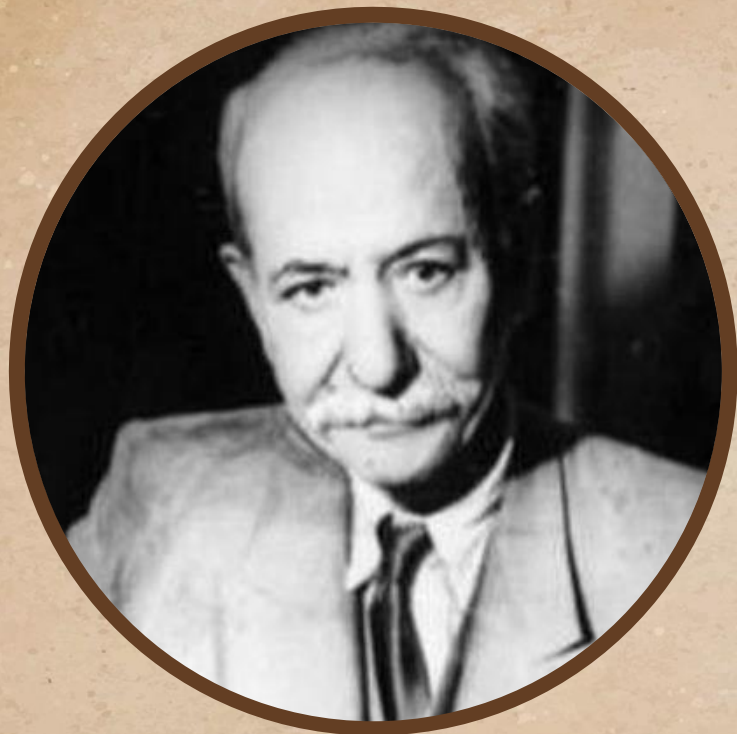

این کتاب در بیست و شش هزار و چهارصد و هفتاد و پنج صفحه ی سه ستونی به قطع رحلی با تعداد شش هزار دوره، امروزه در دسترس فارسی زبانان است.

دهخدا در زمان حکومت رضا شاه تمام تلاش خود را برای جمع آوری و تدوین لغت نامه کرد و برای اولین بار چاپ لغت نامه ی دهخدا در ۴۸۶ صفحه در سال ۱۳۱۹ در چاپخانه ی بانک ملی آغاز شد، اما متوقف گردید و پس از رسیدن این لغت نامه به دانشگاه تهران، چاپخانه ی دانشگاه عهده دار چاپ آن شد.

یکی از دوران تاثیرگذار در زندگی دهخدا، همین دوره بود که او در آن زمان طرح اولیه ی فرهنگ خود و نخستین مواد لغت نامه را گرد هم آورد. پس از جنگ جهانی، او از امور سیاسی استعفا داد و به کارهای علمی و فرهنگی مشغول شد و بزرگترین خدمت به زبان فارسی را انجام داد. لغتنامه ی بزرگ دهخدا حاصل بیش از چهل سال زحمات شبانه روزی او می باشد که در بیش از پنجاه جلد به چاپ رسیده است و شامل همه ی لغات زبان فارسی با معنای دقیق و اشعار و اطلاعاتی درباره ی آن ها می باشد.

فصل چہارم

مسئولیت ها و
مقامات دہخدا

- کار در وزارت امور خارجه
- رئیس دفتر وزرات معارف
- نماینده ی مجلس شورای ملی
- انتشار روزنامه ی صور اسرافیل و سروش
- رئیس مدرسه ی علوم سیاسی
- رئیس تفتیش وزرات عدلیه
- رئیس مدرسه ی عالی حقوق و علوم سیاسی در تهران

فصل پنجم

آثار دهخدا

• لغت نامه دهخدا

• امثال و حکم

• ترجمه ی روح القوانین اثر منتسکیو

• شرح حال ابوریحان بیرونی

• حاشیه بر دیوان ناصر خسرو

• چرند و پرند

• ترجمه ی عظمت و انحطاط رومیان

• تصحیحاتی در دیوان سید حسن غزنوی

• فرهنگ فرانسه به فارسی که شامل لغات تاریخی، ادبی، علمی، جغرافیای و طبی می شود.

• تصحیحاتی بر دیوان های حافظ، فرخی، مسعود سعد، سوزنی، منوچهری

• دیوان اشعار که حاوی اشعار گوناگون دهخدا می باشد.

فصل ششم

وفات دهخدا

علامه دهخدا در هفتم اسفند سال ۱۳۳۴ چشم از جهان فرو بست و به رحمت ایزدی پیوست.

پیکر آن مرحوم در ابن بابویه و مقبره ی خانوادگی ایشان به خاک سپرده شد.

سیاس از نگاه پرمهرتان

